

Vanligt förlag eller Print-on-Demand -företag?

Nuförtiden finns det bara *ett sverigefinskt förlag*, Aulis Kytömäkis Svedbacka-förlag i Eskilstuna. Finn-Kirja har slutat med förlagsverksamhet och efter Kaino Ranéns bortgång ligger Compania Comders verksamhet i dvala. Svedbacka förlaget ger ut ca fyra böcker per år.

Det finns alltså inget fullserviceförlag i Sverige för sverigefinska författare, alltså ett förlag som erbjuder en redaktör för manusarbetet, som tillhandahåller korrekturläsning, layout, tryckning och marknadsföring. För att hitta ett "riktigt" förlag måste man söka sig till den finska förlagsmarknaden. Två sverigefinska författare ges ut av stora finska förlag, Asko Sahlberg på Like och Tiina Laitila Kälvemäsk på WSOY. Leo Ylitalo som vann Kaisa Vilhuinen tävling 2017 (ett sverigefinskt litteraturpris som delas ut vartannat år) publiceras av ett litet förlag Atrain&Nord. Det finns ett förlag som många sverigefinska skribenter använder just nu, Mediapinta i Tammerfors. När Finland fyllde 100 år (2017) gav förlaget ut gratis alla manus på diktböcker som skickades in, det blev 800 böcker.

Många sverigefinska skribenter har använt *Författarnas bokmaskin* i Stockholm för att publicera sin bok och ha varit nöjda med deras arbete. De sköter om bokens layout, gör omslaget och trycker boken.

För de som skriver på *meänkieli* finns det flera förlag. Det äldsta heter Kaamos, grundad 1985 av Bengt Pohjanen, nuförtiden ägd av Svenska Tornedalingarnas Riksförbund. Han har startat också ett annat förlag, Barents Publisher i Överkalix. Andra förlag är Black Island Books, Norrbottens museums förlag Lumio och Meänkieli Förlaaki.

Uppgifterna är hämtade från *Satu Gröndahls* artikel:

"Minority Literature as an Emancipatory Force: The Development of Tornedalian and Sweden-Finnish Literature. *Ways of being in the world: Studies on European minority literatures*. Ed. Johanna Laakso. Finno-Ugrian Studies in Austria 10. Wien.

Förra året kom det ut en rapport om *samisk litteratur*, skriven av *Johanna Domokos*. Där finns information om olika förlag för samiska skribenter. Här ett utdrag ur rapporten:

There are about ten active literary publishing institutions for the eight Sámi languages in the four countries, including Dat, Davvi Girji, ČálliidLágádus, Idut, Skániid girje, Gollegiela and Bárus SA in Norway, Kioletär in Finland and Bágo (just started) in Sweden. Puntsi in Finland and Sámi Girjjit in Sweden have closed down. Davvi Girji is the largest Sámi publishing house, specialising in fiction, dictionaries and textbooks²⁶. All these publishers are small institutions run by Sámi, most of them in Norway

Hela rapporten finns:

https://multilingualmonth.files.wordpress.com/2018/10/writing_hand_reaches_further_verkko.pdf

Print-on-Demand

För att slippa högar av osålda böcker i garderoben, kan man producera sin bok via Print-On-Demand företag. De erbjuder att trycka boken (ett exemplar åt gången) när en beställning har skickats in. Det finns också möjlighet att beställa ett antal tryckta böcker och sälja resten via PoD. På nätet hittar man flera PoD-företag, både i Sverige och Finland. Några författare använder också företag i USA.

PoD-företagen erbjuder paketlösningar beroende på vilka tjänster författare är redo att betala för: redaktörskap, korrekturläsning, tryckning, registreringar, distribution, leverans, marknadsföring med andra ord allt från att trycka enstaka exemplar till att göra allt det som behövs för att en bok ska nå läsaren.

Det är svårt att jämföra förlagen sinsemellan. Därför ska man börja med att tänka på vad jag behöver hjälp med, vilka tjänster skaffar man själv från annat håll och vilka från företaget. Och sedan göra en prisjämförelse.

Det finns två artiklar från 2018, där man har försökt jämföra olika PoD-företag. Tipsom.se/jamforelse-mellan-print-on-demand-foretag och tipsom.se/ytterligare-jamforelse-mellan-print-on-demand-foretag.

I alla fall två sverigefinska författare har använt det finska Books on Demand företaget, som är en del av den tyska Libri-konsernen. Böckerna har trycks i Tyskland. Båda författare har varit nöjda med företagets tjänster, böckernas kvalitet och att boken finns tillgänglig hos både fysiska och digitala bokhandlare.

Det finns en förening för de som själva publicerar sina böcker, Förening Egenutgivarna, www.egenutgivarna.se

Böckerna *Förverkliga din bokdröm* och *Författarboken* av Kristina Svensson kan fungera som handböcker till de som skriver och vill ge ut sin egen bok. Hon har också skrivit boken *Marknadsföring för författare*. Om man prenumererar tidningen Skriva, får man på köpet handboken *Ge ut din bok* i digitalt format.

På finska finns t ex Taija Tuominens *Minusta tulee kirjailija*.

